

RAPORT

asupra stagiului de mobilitate în cadrul proiectului

„PBLMD: Introducing Problem Based Learning in Moldova: Toward Enhancing Students' Competitiveness and Employability”, Universitatea Tehnică Regală/KTH, Suedia în perioada 24 aprilie – 28 aprilie 2017

Mobilitatea academică la Universitatea Tehnică Regală/KTH, Suedia a fost realizată în cadrul Strandului de mobilitate a proiectului "Introducerea învățării bazate pe probleme în Moldova: Pentru sporirea competitivității studenților și a posibilităților de angajare a lor" care a avut următoarele obiective:

- de a obține cunoștințe privind relația KTH cu Ministerul de resort, coordonarea activităților de guvernare și management universitar, autonomia universitară, cooperarea cu comunitatea de afaceri;
- de a face cunoștință cu metodele de predare și de cercetare;
- de a stabili relații profesionale cu administrația KTH;
- de a îmbunătăți abilitățile de predare și învățare – centrate pe student, metode active de predare, metode PBL, etc.;
- de a contribui la consolidarea și dezvoltarea programelor de studii la universitățile partenere din proiectul PBLMD;
- de a face cunoștință cu metodele și interesele de cooperare între universitățile europene și diferitele părți interesate.

Activitățile de mobilitate au fost organizate și conduse de șeful echipei Formarea capacităților din cadrul proiectelor Erasmus+, Victor Kordas.

Lennart Ståhle, ex. vice rector la KTH și vice președinte la Agenția de Asigurare a Calității în Învățământul superior. Dumnealui a prezentat informație despre evoluția sistemului de învățământ superior din Suedia, structura acestuia. În Suedia Parlamentul și Guvernul Suediei sunt responsabile pentru învățământul superior și cercetare, stabilind reglementările, obiectivele, liniile directoare și alocarea resurselor pe domenii. Guvernul decide cu privire la crearea sau lichidarea unei instituții de învățământ superior. Instituțiile de învățământ superior se împart în universități și colegii universitare. Diferența fiind foarte mică și pe parcurs aproape dispare, chiar dând dreptul la colegii să realizeze și ciclul III de studii doctorat. Astfel rămâne doar istoric denumirea de Colegii. În ce privește trecerea la sistemul de studii potrivit principiilor Bologna, dlui a spus că la majoritatea universităților tehnice studenții au posibilitate să fie admiși la studii complete de 5 ani, sau la studii de 3+2, având posibilitatea de a regândi traseul de studii la masterat, dar obligatoriu să fie același domeniu.

Victor Kordas șeful echipei Formarea capacităților din cadrul proiectelor Erasmus+ ne-a făcut cunoștință cu Universitatea Tehnică Regală. KTH este cea mai mare și cea mai prestigioasă universitate tehnică din Suedia. Universitatea are o istorie bogată, care datează din 1827. KTH realizează activitățile prin următoarele școli/facultăți: Arhitectura și construcții, Biotehnologie, Informatică și comunicare, Inginerie electrică, Inginerie Industrială și Management, Tehnologia informației și comunicațiilor, Chimie și inginerie, Științe ingineresti,

Tehnologie și sănătate, Educație și comunicare în științe inginerești. Fiecare dintre acestea este compus dintr-un număr de departamente, centre de excelență și programe de studii universitare.

KTH este lider în realizarea ideilor de pionierat și inovații. Reputația globală a KTH pentru excelență atrage studenți din întreaga lume. Universitatea oferă o serie de opțiuni de studiu pentru studenții internaționali care caută educație de nivel mondial în domeniul științei și tehnologiei.

KTH oferă peste 60 de programe de masterat organizate în nouă domenii. Programele oferă o oportunitate pentru studenții cu o diplomă de licență pentru a obține o diplomă de master de cel mai înalt standard internațional. KTH oferă, de asemenea, aproximativ 15 de programe comune de masterat oferite în colaborare cu alte universități tehnice proeminente.

Programele de licență sunt oferite în daneză. Dar KTH oferă un program de licență predat în limba engleză, în Tehnologia informației și comunicării.

KTH oferă posibilitatea de a finaliza studii de doctorat. Fiind cea mai mare și cea mai bine cotată universitate tehnică din Suedia, KTH oferă condiții excelente pentru cei 2.000 de doctoranzi. Continuarea studiilor de doctorat la KTH înseamnă a fi membru a unui proiect de cercetare sub supravegherea unui cercetător cu experiență în baza unui plan individual de studiu. Doctoranzii la KTH sunt angajați în mod normal și au un salariu lunar.

În rezultatul discuțiilor cu Victor Kordas am făcut cunoștință, de asemenea, cu sistemul de Management la KTH. *Consiliul Universității*. Președintele KTH raportează Consiliului Universității. Consiliul universității are 15 membri - președintele, care este unul dintre cei opt reprezentanți externi, trei membri ai facultății, președintele și trei studenți. Președintele/Rectorul este aprobat de guvern pentru o perioadă de șase ani în baza selecției de către Consiliul Universității. Vicepreședintele este numit de Consiliul Universității. Vicepreședinții sunt numiți pentru sarcini speciale de către președinte. Consiliul Universității este unitatea executivă de conducere, care guvernează activitățile KTH în majoritatea aspectelor. Deciziile sunt luate în strictă concordanță cu Ordonanța suedeză privind învățământul superior și țin de următoarele aspecte: Probleme privind organizarea internă; Raportul anual, chestiuni bugetare, alte rapoarte și decizii de importanță majoră; Analiza rapoartelor prezentate de către Biroul Național de Audit; Reguli și reglementări de nivel universitar.

Activitatea managerială este gestionată de *Consiliul de conducere* al președintelui, care este format din președinte, vicepreședinte, decan al facultății, vice-decan al facultății, vicepreședinți, director universitar și președintele Uniunii Studenților (THS). Consiliul de conducere al președintelui se ocupă de chestiuni strategice educaționale, de cercetare și de calitate și de alte chestiuni de natură mai generală. Ședințele din cadrul Grupului președintelui au loc în fiecare a doua săptămână.

Un alt organ de conducere este *Consiliul strategic* al președintelui. Consiliul strategic al președintelui este format din președinte, vicepreședinte, decan al facultății, vice-decan al facultății, director universitar, toți decanii școlilor și doi reprezentanți ai studenților. Vicepreședinții sunt responsabili pentru probleme specifice. Consiliul strategic al președintelui se ocupă de chestiuni referitoare la toate școlile KTH și este un forum de discuții și de informare. Ședințele Consiliului Strategic al Președintelui au loc în fiecare a doua săptămână.

Consiliul Facultății. Consiliul Facultății este responsabil pentru calitatea educației și cercetării în cadrul KTH. Consiliul Facultății este prezidat de decanul Facultății. În funcție de caracterul problemelor cu care se ocupă, Consiliul Facultății decide sau pregătește propuneri de

decizii adresate președintelui și / sau consiliului universitar cu privire la problemele legate de educație, cercetare și noilor angajări. Un număr de comitete și subcomitete de program sunt subordonate Consiliului Facultății. Consiliul Facultății reprezintă întreaga facultate și acționează în calitate de organ consultativ al președintelui. Consiliul are responsabilitatea globală pentru problemele legate de calitatea educației, a cercetării și a interacțiunii cu comunitatea.

Consiliul facultății este alcătuit din șapte profesori care dețin o funcție de predare la KTH și care au competențe academice sau artistice, dintre care unul este președinte; trei membri externi care nu sunt angajați la KTH; trei studenți membri; trei reprezentanți ai sindicatelor au dreptul să participe și să vorbească la reuniunile Consiliului Facultății.

Școlile KTH. Școlile KTH sunt responsabile pentru activitățile de educație și cercetare. La Centrele de Competență KTH se desfășoară activități de natură variată. Acestea se referă adesea la noi domenii de cercetare și implică frecvent eforturi comune cu sectorul de afaceri și comunitatea. Fiecare dintre centrele KTH au o legătură formală de una din școlile KTH.

Administrație și servicii. Administrația centrală KTH gestionează atât funcțiile de administrare, cât și cele de serviciu pentru întreaga universitate. Managementul și guvernarea la KTH.

Comitetul pentru ocuparea forței de muncă. Sarcinile principale sunt: Aspecte de promovare, incluzând atât pregătirea, cât și deciziile cu privire la acestea; Chestiuni de recrutare a profesorilor, inclusiv pregătirea și deciziile finale; Administrarea recrutării profesorilor, precum și monitorizarea calității profesionale a acestora.

Comitetul pentru educație. Sarcinile principale sunt: Gestionarea generală a învățământului la nivel universitar și postuniversitar; Administrarea efortului de dezvoltare a calității la KTH; Administrarea dezvoltării generale a KTH privind regulile și instrucțiunile privind educația.

Noul Vice rectorul pe relații globale. Stefan Östlund ne-a povestit despre viziunea globală a KTH. Universitatea Tehnică Regală din Stockholm este fondată în 1827. Este o universitate tehnică modernă, care la moment reprezintă o treime din capacitatea educațională și de cercetare la nivel universitar în inginerie și tehnologie a Suediei. Cele patru campusuri KTH adună peste 12 000 de studenți cu studii la zi, aproximativ 2.000 de doctoranzi și aproximativ 3.700 de angajați titulari. Campusurile sunt amplasate strategic în apropierea infrastructurii de cercetare și de studiu. De exemplu KTH Kista este situată în mijlocul hubului Kista ICT cu unele dintre cele mai importante companii de tehnologia informației și comunicațiilor din lume. Unul dintre celelalte campusuri, KTH Flemingsberg, se află într-unul din centrele de vârf ale tehnologiei medicale din Europa de Nord pentru cercetare și activitate industrială.

KTH colaborează cu industria și societatea pentru a căuta soluții durabile pentru unele dintre cele mai mari provocări ale umanității: schimbările climatice, aprovizionarea cu energie în viitor, urbanizarea și calitatea vieții populației. Aceste aspecte sunt abordate prin cercetare și educație în domeniul științelor naturii și a tuturor ramurilor de inginerie, precum și în arhitectură, management industrial, planificare urbană, istorie și filozofie. Aproape două treimi din cifra de afaceri de 4 miliarde SEK se referă la cercetare.

La KTH sunt realizate cercetări fundamentale și aplicative, completând una pe alta, iar cercetarea interdisciplinară se desfășoară în paralel cu munca în domenii specifice. Această abordare încurajează soluții versatile, iar climatul inovativ creează multe ocazii de a realiza idei creative. Programele educaționale promovează o nouă generație de ingineri, arhitecți, profesori și ingineri universitari. KTH colaborează cu mediul academic și sectoarele public și privat din țară

și regiune. KTH face parte din colaborări ample de cercetare internațională și participă la un număr mare de schimburi educaționale sau programe comune cu universități și colegii din Europa, SUA, Australia, Asia și Africa.

KTH și-a luat 3 direcții strategice de dezvoltare: *Internaționalizarea, Mediul și dezvoltare durabilă, KTH Inovaționalizare*. Globalizarea s-a accelerat rapid în ultimele decenii, prezentând o nouă realitate pentru universități. Limitele concurenței pentru talentul și fondurile viitoare s-au extins de la implicarea universităților din Suedia, până la întreaga Europă și, în cele din urmă, în întreaga lume. Această schimbare a oferit oportunități deosebite pentru KTH de a avea acces global la cunoștințe, practici și resurse care au fost anterior inaccesibile sau inexistente. Internaționalizarea rapidă a devenit un element și o abordare cheie în toate activitățile KTH, un instrument esențial de a deveni o instituție tehnică lider mondială.

Suedia este considerată una dintre țările cele mai inovatoare din punct de vedere tehnologic din lume, iar Stockholm este considerat în mod constant unul dintre cele mai mari orașe antreprenoriale, inovatoare și atrăgătoare din lume. KTH menține relații strânse cu o rețea extinsă de companii internaționale și comunitatea industrială într-o serie de domenii, iar lucrul și studiul aici oferă acces la această rețea. KTH contribuie la dezvoltarea durabilă prin furnizarea de programe educaționale, prin efectuarea de cercetări și prin interacțiunea cu comunitatea.

Vice rectorul a finalizat discuția cu încrederea că KTH va continua să se concentreze pe cercetare și educație, fiind încrezut că KTH va evalua continuu impactul eforturilor pentru societate și va contribui cu resursele intelectuale ale studenților și cercetătorilor pentru a crea noi abordări pentru unele dintre cele mai importante provocări ale timpurilor ce se numește – globalizare.

La întâlnirea cu **Åsa Carlsson, șefa departamentului Relații Internaționale** am făcut cunoștință cu organizarea activităților privind internaționalizarea, care este organizată în cadrul unui departament ce are 3 birouri: Recrutarea studenților internaționali, Mobilitate și aparteneriat și Biroul de sprijin al proiectelor. Fiecare birou este format din 7-10 persoane. Unele persoane activând într-un birou concret, mai aduc suport echipelor din alt birou după cazul de necesitate. Departamentul se supune Vice Rectorului pe Relații Globale.

Activitățile de internaționalizare la KTH includ o serie de programe, proiecte și colaborări, dintre care multe sunt posibile prin finanțare externă. O atenție deosebită se dă schimbului de studenți și staff și cooperarea cu universități de vârf din întreaga lume. Activitățile vizează dezvoltarea KTH și consolidarea poziției sale ca fiind una dintre cele mai importante universități tehnice din Europa prin intermediul schimbului internațional de cunoștințe și al asocierii/cooperării în scopul realizării diferitor proiecte și programe.

KTH operează în proiecte internaționale pe o serie de domenii, cum ar fi consolidarea capacităților în țările în curs de dezvoltare, burse de mobilitate și dezvoltarea de programe și cursuri comune. KTH poate solicita finanțare pentru proiecte și colaborări prin programe europene și naționale.

O altă direcție de internaționalizare este mobilitatea studenților și a personalului. Acordurile de parteneriat și finanțarea externă, în special din partea Comisiei Europene, fac posibil ca o treime dintre absolvenții de la KTH să-și petreacă unul sau două semestre la o universitate parteneră. În același timp, KTH primește anual peste 1.000 de studenți în mobilitate.

O direcție importantă privind internaționalizarea este realizarea de Programe comune de masterat. KTH oferă aproximativ 20 de programe comune de masterat cu una sau mai multe

universități partenere în care studenții își petrec o parte de studii și au posibilitatea de a obține de regulă o diplomă dublă, mai rar diplomă comună. Majoritatea programelor sunt posibile prin finanțare sau colaborare prin EIT, Erasmus + și Nordic Five Tech.

Karin Knutsson, șefa biroului de suport pentru proiecte internaționale. În Biroul de sprijin al proiectelor este un grup specializat în suport pentru proiectele de formare a capacităților. Misiunea grupului este de a sprijini facultățile KTH în programe externe de finanțare orientate spre internaționalizare și parteneriate educaționale internaționale. În principal, acțiunile Erasmus +, Marie Skłodowska Curie (în programul Horizon 2020), programele de masterat nordic și suedez precum STINT, Institutul Suedez și Linnaeus Palme. Grupul oferă informații despre apeluri, asistență în procesul de aplicare și în proiecte aprobate. Grupul contribuie, de asemenea, la activitatea de cooperare bilaterală în domeniul educației.

Helena Lundquist, Petra Rosenquist, persoane din Departamentul de monitorizare și promovare academică la KTH ne-au făcut cunoștință cu traseul de carieră la KTH, Regulamentele privind procedurile de promovare și selectare a personalului. La KTH acestor activități, responsabilități se acordă o atenție deosebită. Departamentul corespunzător lucrează în concordanță cu legislația suedeză. Sindicatele Au un rol important în această activitate.

Formarea (continuă) a cadrelor academice pentru universități. Margareta Bergman, Cristina Edstrom, Anna-Karin Högfeldt, ECE School: Enhancing Engineering Education/ Consolidarea Educației Inginerească KTH oferă mai multe cursuri de predare și învățare în învățământul superior pentru profesori pentru a-și dezvolta competențele în predarea și creșterea cunoștințelor despre învățare și predare. La KTH, precum și la multe alte universități /colegii din Suedia, profesorii trebuie să-și îndeplinească 15 credite (10 săptămâni) de cursuri de pedagogie. Cursurile și atelierelor sunt create pentru a inspira și spori cunoștințele și pentru a se califica pentru posturi de conducere la KTH. Cursurile și atelierelor de predare și învățare în învățământul superior din cadrul KTH sunt organizate și oferite de departamentul de învățare la școala ECE și sunt dezvoltate în colaborare cu dezvoltatorii educaționali și profesorii din diferite școli. Scopul cursurilor este de a vă oferi oportunitatea profesor din învățământul superior de a dezvolta rolul profesional care include o abordare academică pentru procesul predării și învățării.

Cursurile de formare și dezvoltare pentru cadrele didactice sunt menite să aprofundeze cunoștințele într-o anumită zonă, cum ar fi evaluarea sau conducerea educațională. Ofertele cursului pot diferi între semestre. Rezultatele generale ale învățării privind cunoștințele referitoare la predare și învățare în învățământul superior la KTH se bazează pe recomandările naționale elaborate de SUHF (Asociația suedeză pentru învățământul superior).

Pe site-ul KTH este plasat planul de activități/cursurile prestate anual. Următoarele cursuri sunt propuse: Basic Communication and Teaching, Teaching and Learning in Higher Education, Learning for Sustainable Development, Develop the learning by grading criteria, Leading Educational Development, Teaching Strategies and Design for Online and Blended learning, Supervision and Assessment of Degree Project Work in First and Second Cycle, Examinatorskap för kurser på KTH,. Designing online and blended courses – a project course. Profesorii se înscriu din timp la aceste cursuri.

Concluzie:

Obiectivele propuse pentru mobilitate la KTH au fost realizate. Am reușit să mă familiarizezi cu gestionarea universității, cu guvernanta și managementul acesteia. Am

consolidat abilitățile de gestionare a Direcției Relații Internaționale, în deosebi activitățile de internaționalizare. Am făcut cunoștință cu regulile de formare și dezvoltare a personalului academic. În urma întâlnirilor am stabilit relații profesionale cu unii profesori , care vor servi drept bază pentru colaborări pe viitor.

Ca rezultat al mobilității, de asemenea, voi utiliza metodele de predare - învățare în activitatea mea pedagogică, voi disemina cele mai bune practici de predare-învățare în procesul de studii la toate ciclurile universitare, voi participa la formarea noilor competențe pentru colegii mei din universitate, voi folosi metode bune de urmat privind internaționalizarea.

Larisa Bugaian,
Prof. uni., Dr. hab., UTM
16.05.2017

RAPORT
asupra stagiului de mobilitate în cadrul proiectului
„PBLMD: Introducing Problem Based Learning in Moldova: Toward Enhancing
Students’ Competitiveness and Employability”, Universitatea Tehnică Regală/KTH, Suedia
în perioada 24 aprilie – 28 aprilie 2017

Republica Moldova este semnatară a Declarației de la Bologna și și-a anunțat orientarea strategică spre o eventuală aderare la Uniunea Europeană. Aceasta înseamnă, că universitățile din țara noastră se vor afla pe viitor într-un mediu concurențial puternic, creat prin realizarea spațiului european unic al învățământului superior cu o creștere considerabilă a mobilității academice și oportunități mai mari pentru cei tineri în vederea plecării la studii într-o universitate europeană. Cele indicate mai sus solicită schimbări și perfecționări radicale în sistemul de învățământ superior, inclusiv în cel economic, și va impune elaborarea unor strategii de dezvoltare orientate spre asigurarea și dezvoltarea capacităților de a fi competitive în noile condiții ale mediului educațional. În contextul celor indicate mai sus, **devine foarte importantă cunoașterea experienței universităților din statele economic dezvoltate în calea acestora spre creșterea calității studiilor și dezvoltarea competitivității în plan național, regional și mondial. Iată de ce vizita efectuată la KTH Royal Institute of Technology din Stockholm s-a dovedit a fi una foarte utilă din punct de vedere a preluării unor elemente de organizare a proceselor (studii, cercetare, transfer tehnologic etc.) în vederea adaptării și implementării în universitățile din Republica Moldova.**

Este firesc, că doar o autonomie universitară veritabilă, în paralel cu o finanțare corespunzătoare, de rând cu creșterea responsabilității universităților, dar și a statului, vor contribui la sporirea capacității sistemului universitar de formare a cadrelor înalt calificate și competitive pe piața muncii.

De remarcat, că în ceea ce privește autonomia academică, organizațională și autonomia resurselor umane s-au înregistrat anumite progrese și în Republica Moldova, iar în ultimul timp s-au acceptat și unele libertăți în ceea ce ține de autonomia financiară, stipulate în **Regulamentul cu privire la modul de funcționare a instituțiilor de învățământ superior de stat în condiții de autonomie financiară** stipulează, aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr.983 din 22 decembrie 2012.

Totodată, și după implementarea acestui Regulament rămân în vigoare planurile de înmatriculare, reglementarea procedurii de admitere, reglementarea salariilor cadrelor didactice, aprobarea taxelor pentru studii și alte servicii prestate de universități, un șir de alte coordonări obligatorii a deciziilor cu Ministerul Educației, iar implicarea studenților în procesul de guvernare a universităților poartă mai mult un caracter formal. Dacă s-ar pune întrebarea: există astăzi în Republica Moldova un mecanism eficient de finanțare a învățământului superior? Răspunsul ar fi: mai degrabă – nu. Chiar dacă se fac primele încercări în acest sens. Statul finanțează universitățile în dependență de ceea ce își poate permite, și nu în dependență de necesitățile acestora, inclusiv pentru dezvoltare.

Toate domeniile de activitate menționate mai sus au fost abordate în cadrul întâlnirilor care au avut loc cu personalul de conducere și alte persoane de la **KTH**, și cu certitudine, sunt deja identificate domenii care în urma unor adaptări, vor fi implementate și în ASEM. Or, autonomie înseamnă dreptul de a guverna prin legi proprii, auto-guvernare, înseamnă că universitatea poate

să decidă asupra programelor de studii, direcțiilor de cercetare, că persoanele cu funcții de conducere să fie alese de corpul profesorilor și studenții din Senat, că procedurile de admitere și planurile de înmatriculare la studii să fie decise de Senat, libertate în gestionarea finanțelor proprii etc. Astfel spus, în sfera autonomiei universitare trebuie să intre toate domeniile de decizie.

„Universitatea – o gildă a studenților și profesorilor” – s-a menționat în cadrul unei întruniri la **KTH**. Și universitățile din Republica Moldova trebuie să conștientizeze, că studentul din secolul XXI este diferit de studentul din generațiile anterioare. El solicită relații de parteneriat cu profesorii, metode interactive de instruire, sisteme on-line de comunicare student-profesor. El trebuie să-și formeze abilitatea de a înțelege și de a accepta diferențele culturale, de a gândi critic, de a aborda problemele dintr-o perspectivă globală, de a lucra în cooperare, de a fi capabili să-și schimbe stilul de viață și obiceiurile de consum, astfel încât să asigure și protecția mediului ambiant etc. Iar aceasta presupune și dezvoltarea unor relații strânse de parteneriat dintre studenți și profesori în universitățile noastre.

Astfel, pentru învățământul superior din toată lumea pentru ultima perioadă de timp este specifică o creștere cu ritmuri rapide a dimensiunii internaționale, situație discutată și în cadrul întâlnirilor care au avut loc în **KTH**.

De menționat, că internaționalizarea îmbracă noi forme, care deschid multe oportunități pentru instituțiile de învățământ superior. Totodată, internaționalizarea nu trebuie să devină la nivel instituțional/național un scop în sine. Ea trebuie percepută ca resursă utilizată de o instituție sau un stat cu scopul creșterii calității educației și cercetării, în conformitate cu standardele internaționale. Totodată, trebuie să menționăm și faptul că Republica Moldova, cel puțin deocamdată, **nu are o strategie de internaționalizare a învățământului superior** și nici instrumente specifice de stimulare a internaționalizării la nivel de instituții; respectiv, nici universitățile nu dispun de asemenea strategii; universitățile nu dispun de fonduri pentru dezvoltarea programelor de mobilitate din cauza subfinanțării acestora, respectiv, putem vorbi despre un sprijin financiar scăzut din partea universităților pentru programele de mobilitate; mobilitatea academică pe care o avem se efectuează preponderant în cadrul proiectelor europene și, de regulă, într-o singură directive, adică din Republica Moldova.

Experiența activității Serviciului de Relații externe de la **KTH** demonstrează necesitatea implicării mai active a acestora nu doar în atragerea studenților din afara țării, dar și în stabilirea și gestionarea relațiilor de parteneriat, găsirea potențialilor finanțatori... Acest serviciu trebuie să nu devină „beneficiar de proiecte” dar „Generator de proiecte noi” după cum s-a afirmat în cadrul întrevederilor care au avut loc.

Printre alte probleme discutate în cadrul mobilității academice la **KTH**, și care merită a fi luate în considerare în elaborarea strategiilor de dezvoltare a universităților din Republica Moldova putem menționa:

- Niveluri diferite de acreditare pentru universități: Licență – Masterat – Doctorat; Licență – Masterat; Licență;
- Necesitatea unei mai mari flexibilități în organizarea procesului de studii și posibilitatea de a ieși sau de a nu ieși din sistemul de învățământ bazat pe cicluri;
- Necesitatea legiferării eliberării unor acte (diplome, certificate...) după absolvirea Școlii doctorale fără susținerea tezei (similar diplomei de licență în Școlile Doctorale din Suedia);

- Îmbunătățirea relațiilor cu absolvenții – prin oferirea și anumitor oportunități pentru deschiderea acestora în menținerea relațiilor cu universitatea, cum ar fi informarea despre ofertele de angajare, invitarea în vederea participării la diverse evenimente;
- Auditul intern, sau evaluarea activităților de către echipe din exterior, formate de conducerea universității;
- Extinderea programelor de masterat cu predare în limba engleză, prin care să crească atractivitatea acestora, dar posibilitatea de angajare în câmpul muncii în afara Republicii Moldova.

Cele indicate mai sus solicită schimbări și perfecționări radicale în sistemul de învățământ superior din țara noastră, și va impune elaborarea unor strategii de dezvoltare orientate spre asigurarea și dezvoltarea capacităților de a fi competitive în noile condiții ale mediului educațional.

Gr. Belostecinic
Rector ASEM

RAPORT

asupra stagiului de mobilitate în cadrul proiectului

„PBLMD: Introducing Problem Based Learning in Moldova: Toward Enhancing Students' Competitiveness and Employability”, Universitatea Tehnică Regală/KTH, Suedia în perioada 24 aprilie - 28 aprilie 2017

În cadrul vizitei de mobilitate la Universitatea Tehnică Regală/KTH din Stockholm, Suedia, care a avut loc în perioada 24 aprilie – 28 aprilie 2017, am urmărit realizarea unor obiective concrete, care ar contribui la aprofundarea cunoștințelor și aptitudinilor profesionale necesare în procesul de predare-învățare centrat pe student, dar și dezvoltarea cunoștințelor în domeniul managementului universitar.

Astfel, unul din obiectivele mobilității a constatat în: *cunoașterea relațiilor Universității cu Ministerul Educației, familiarizarea cu guvernarea și managementul universității, autonomia universitară, cooperarea cu comunitatea de afaceri.*

În urma discuțiilor pe care le-am avut în cadrul mobilității, întâlnirile cu Lennart Ståhle, Stefan Östlund, Vice Rector pe probleme globale, Victor Cordas, am clarificat anumite lucruri în domeniu.

Am făcut cunoștință cu sistemul învățământului superior al Suediei, structura acestuia, diferențele existente între diferite tipuri de instituții de învățământ superior. Am constatat, că Parlamentul și Guvernul Suediei sunt responsabile pentru învățământul superior și cercetare, stabilind reglementările, obiectivele, liniile directoare și alocarea resurselor pe domenii. Guvernul decide cu privire la înființarea sau lichidarea unei instituții de învățământ superior. Instituțiile de învățământ superior se împart în: *universități și colegii universitare.*

Am stabilit, că spre deosebire de Universitățile din Republica Moldova, Instituțiile de învățământ superior din Suedia au o structură unitară de guvernare, organul superior de conducere al universității fiind Consiliul de Guvernare (Governing Board). Responsabilitățile, structura, criteriile și procedura de desemnare a membrilor Consiliului de Guvernare sunt determinate de legislația în vigoare. Consiliul de Guvernare este responsabil pentru asigurarea managementului eficient și pentru planificarea dezvoltării continue a instituției de învățământ superior. Consiliul este unicul organ responsabil pentru întreaga activitate a universității. El este format din cel mult 15 membri și obligatoriu include membri externi (din afara universității). Rectorul (vice-chancellor) universității este membru din oficiu al consiliului. Conform actelor normative instituționale ale unor ÎÎS, cadrele academice în consiliu sunt reprezentate de către trei membri, studenții instituției – de 3 reprezentanți, ceilalți 8 membri fiind reprezentanți externi, propuși de către universitate. Activitatea Consiliului de Guvernare este condusă de președintele acestuia.

Conducerea executivă a universităților suedeze este reprezentată de către Rector, care, în activitatea sa, este asistat de un grup de management. Fiecare parte are responsabilități bine delimitate.

A impresionat activitatea KTH în domeniul Relațiilor externe: numărul de proiecte gestionate de personalul universității, inclusiv ca coordonator principal, numărul de studenți străini, ce își fac studiile în universitate, numărul de mobilități a studenților, cât și a cadrelor didactice.

Un alt obiectiv, al mobilității a fost definit prin *stabilirea relațiilor profesionale în domeniul predării și cercetării*; Obiectivul a fost realizat prin stabilirea relațiilor la nivel de personal responsabil de promovarea proiectelor europene, de organizarea mobilităților studenților și a cadrelor didactice din Universitatea KTH: Victor Cordas, Karin Knutsson, Asa Carlsson. Menționăm relațiile de colaborare stabilite cu Departamentul ce se ocupă de formarea pedagogică a profesorilor, familiarizarea cu metodele de predare centrate pe student, utilizate în învățământul ingineresc.

Stabilirea relațiilor administrative profesionale cu Universitatea Tehnică Regală. Acest obiectiv a fost realizat prin întâlnirile și discuțiile cu persoane ce fac parte din administrația KTH, cum ar fi, Stefan Östlund, Vice Rector pe probleme globale, Asa Carlsson, ... etc.

Îmbunătățirea competențelor de predare și învățare în mediile de învățare activă centrate pe studenți. Realizarea acestui obiectiv a fost posibilă datorită întâlnirilor pe care le-am avut cu echipa, ce se ocupă cu formarea pedagogică a profesorilor, cu șeful de Departament a facultății de Informatică și Tehnologia Comunicării, dar și prin participarea la conferința CANVAS. Ultima ne-a permis să aflăm despre o platformă, nouă pentru noi, de informatizare a întreg procesului de studiu la nivel de universitate, beneficiile acesteia, utilitatea la nivel de predare și cercetare atât pentru cadre didactice, cât și pentru studenți.

A impresionat KTH Kista, care oferă educație și cercetare în toate domeniile pe care se bazează societatea informațională de astăzi, începând cu fizica nano. În campusul KTH Kista se află aproape atât profesori, cât și studenți, dar și firme. Kista este un mediu educațional cu facilități moderne, care sunt întotdeauna deschise studenților. Toate cursurile sunt în cadrul TIC, creând o coeziune puternică și un schimb asupra programelor educaționale. Programele de la Universitatea din Stockholm se află, de asemenea, în Kista. Împreună, peste 3000 de elevi creează un mediu educațional viu și o viață vibrantă a studenților. Programele de masterat și postuniversitare oferite de școală atrag studenții de la universitățile de top din lume. *Dezvoltarea Programului de Studiu.* A impresionat sistemul existent de studii în Suedia: studentul are dreptul să aplice la studii pentru ciclul I, licență, apoi după absolvire să aplice la ciclul II, masterat sau are opțiunea de a aplica din start la studii integrate la același program menționat anterior, fără a ieși din sistem. Studiile la ciclul I durează 3 ani, la ciclul II – 2 ani, iar studiile integrate – 5 ani. Considerăm interesantă și utilă informația cu privire la limba de predare. Astfel, dacă la ciclul I, majoritatea programelor se oferă în limba suedeză, atunci la ciclul II, Masterat și Ciclul III, Doctorat, doar în limba engleză. Astfel, toate cadrele didactice cunosc la un nivel avansat limba engleză, ceea ce facilitează activitatea științifică, mobilitatea academică și internaționalizarea, în întregime, a universității.

Studiile se fac pe module, fiecare unitate de curs, fiind formată din mai multe discipline legate de conținut, având un obiectiv definit și orientat spre anumite finalități de studiu pe care trebuie să le obțină studentul. Studiile la fiecare disciplină sau modul se finalizează cu examen sau evaluarea lucrului independent (proiect) efectuat de către student. În cazul în care se utilizează un sistem de evaluare acumulativ, evaluările intermediare ar putea face parte din nota la examen.

Documentele normative nu prevăd organizarea stagiilor de practică la IÎS. La KTH nu se organizează stagii de practică. Totuși, activități cu caracter practic se desfășoară la realizarea de către studenți a lucrărilor de an, a proiectelor de diplomă, care prevăd soluționarea unor probleme concrete derivate din mediul economic.

A fost utilă informația cu privire la recrutarea și promovarea personalului didactic în Universitatea KTH, prezentată de Helena Lundquist și Petra Resenquist. Actele normative fundamentale ce reglementează activitatea instituțiilor de învățământ superior din Suedia nu conțin prevederi referitoare la organele responsabile de procedura de recrutare. Fiecare IÎS este în drept să elaboreze propriile reglementări în domeniu. Spre exemplu, conform reglementărilor interne ale Universității KTH, școlile/departamentele sunt responsabile de recrutare și angajare în domeniul lor de activitate, iar consiliile facultăților răspund de întocmirea documentelor procedurale împreună cu departamentul resurse umane. Angajarea decanilor ține de competența rectorului.

Angajații din universități sunt divizați în salariați care realizează activități de cercetare și instruire și în salariați care nu desfășoară astfel de activități sau de deservire. Din prima categorie fac parte, în principal, profesorii, lectorii superiori, cercetătorii, lectorii (cu diferite tipuri de contracte de muncă). Regula generală este încheierea contractelor de muncă pe perioadă nedeterminată. Contractele se vor încheia după ce decizia de angajare este definitivă și nu poate fi supusă niciunei căi de atac.

La angajare se ține cont, în primul rând, pe recrutarea personalului tânăr, cu dorință de a se dezvolta în carieră. În al doilea rând, se insistă pe angajarea personalului cu competențe de predare și de cercetare; o atenție sporită se va acorda activităților de cercetare. Astfel, pentru a accede în cariera academică, personalul din universitățile suedeze trebuie să desfășoare atât activități de predare, cât și activități de cercetare. În acest sens, instituțiile investesc în potențialul angajaților, oferindu-le oportunități pentru dezvoltarea carierei, promovând excelența în cercetare.

Cariera academică începe prin încheierea unui contract de muncă pe perioadă determinată în funcția de lector superior asociat. Criteriul esențial conform căruia o persoană este selectată este deținerea gradului științific de doctor sau să fie expert științific în domeniul în care va activa. După o perioadă de activitate în această funcție, orice persoană poate pretinde la o avansare în carieră. În acest sens, salariatul va fi evaluat dacă întrunește condițiile pentru funcția de lector superior. În caz de corespundere condițiilor pentru ocuparea funcției, persoana va încheia un contract de muncă pe perioadă nedeterminată pentru funcția de lector superior, acesta, la rândul său, poate fi promovat în funcția de profesor, dacă corespunde criteriilor înaintate ocupantului postului.

Clarificarea interacțiunii dintre universitățile suedeze și diferitele părți interesate. Găsirea modalităților de colaborare cu ele. Universitățile suedeze au relații destul de strânse cu diferiți stakeholderi, îndeosebi cu mediul de afaceri. 8 persoane din Consiliul de Guvernare fac parte din reprezentanții agenților economici, care sunt incluși la propunerea Universității, și, contribuie la dezvoltarea relațiilor cu întreprinderile.

Concluzie: Toate obiectivele mobilității academice la Universitatea KTH din Stockholm, Suedia, au fost realizate.

Am aprofundat cunoștințele în domeniu învățării centrate pe student, care le vom aplica în cursurile realizate în ASEM.

Am reușit să ne familiarizăm cu organizarea universității, cu managementul acesteia.

Merită a reflecta asupra preluării unor bune practici, în ce privește recrutarea și promovarea personalului academic.

Prof.univ., dr.hab. Ala Cotelnic, ASEM
12.05.2017